

УДК3 27.(438.13:477.44)

WSPÓLPRACA MIĘDZY WOJEWÓDZTWEM ŚWIĘTOKRZYSKIM I OBWODEM WINNICKIM JAKO PRZYKŁAD MIĘDZYREGIONALNYCH KONTAKTÓW POLSKI I UKRAINY

Joanna Grzela

*Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
ul. Warszawska, 161/249, Kielce, Polska, 25547,
e-mail: a_grzela@poczta.onet.pl*

Kontakty międzyregionalne są istotnym elementem partnerstwa strategicznego Ukrainy i Polski. Współpraca Polski i Ukrainy odbywa się na kilku płaszczyznach. Ważnym efektem kontaktów polsko-ukraińskich jest tworzenie na szeroką skalę partnerskich relacji między regionami obu tych krajów. Wśród wielu międzyregionalnych porozumień na uwagę zasługuje współpraca między województwem świętokrzyskim i obwodem winnickim. Charakteryzuje się ona różnym zakresem oraz natężeniem wzajemnych kontaktów i realizowanych przedsięwzięć. Kooperują jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, firmy oraz uczelnie.

Słowa kluczowe: obwód winnicki; województwo świętokrzyskie; współpraca; Polska; Ukraina.

Tło. Ukraina jest ważnym partnerem politycznym i gospodarczym Polski. Dokonując przemian społeczno-gospodarczych, kraj ten wyznaczył swoje priorytetowe cele. Historia i kultura Ukrainy lokują ten kraj w przestrzeni europejskiej. Nie bez znaczenia jest tu zatem doświadczenie i pomoc Polski w dążeniu Ukrainy do akcesji do Unii Europejskiej. Polska wspierając jej proeuropejskie ambicje wpisuje się tym samym w politykę UE. Kontakty ponad granicami stanowią bowiem dla Wspólnoty część składową procesu integracji politycznej. Współpraca międzyregionalna jest istotnym elementem partnerstwa strategicznego Ukrainy i Polski, efektywnym instrumentem integracji tego kraju z UE oraz skutecznym mechanizmem wdrażania standardów europejskich na poziomie regionalnym i lokalnym.

Współpraca Polski i Ukrainy odbywa się na wielu płaszczyznach. Ma ona charakter międzypaństwowy, regionalny i lokalny. Wśród wielu umów i porozumień międzyregionalnych na uwagę zasługuje współpraca województwa świętokrzyskiego i obwodu winnickiego. Charakteryzuje się ona różnym zakresem oraz natężeniem wzajemnych kontaktów i realizowanych przedsięwzięć. Kooperują jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze oraz uczelnie. Na tym tle szczególnie wyróżnia się współpraca stolic regionu świętokrzyskiego i obwodu winnickiego.

Celem artykułu jest ukazanie bogactwa różnego rodzaju form kontaktów między oboma partnerami. Artykuł powstał w oparciu o analizę treści dokumentów.

Rezultaty Idea i podstawy prawne współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego.

Jednym z charakterystycznych zjawisk w życiu politycznym i społeczno – gospodarczym współczesnej Europy są procesy integracji i współpracy międzyregionalnej. Zmiany, jakie zaszły na przełomie XX i XXI wieku w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, spowodowały nową sytuację polityczną, militarną, społeczną i gospodarczą. Zaistniała możliwość rozwijania nieskrępowanej współpracy międzynarodowej, nie tylko na poziomie państw, ale także w ramach społeczności regionalnych i lokalnych. Dążenie do nawiązywania różnorodnych kontaktów, do wymiany dorobku naukowego i kulturalnego, do niwelowania różnic gospodarczych i przełamywania wzajemnych uprzedzeń i stereotypów, zaowocowało powstaniem zaawansowanych form współpracy międzyregionalnej. Regiony prowadzące ze sobą współpracę ponadgraniczną, odgrywają istotną rolę w rozwoju Europy. Wspierają one bowiem bezpośrednio proces porozumiewania się oraz zbliżania do siebie społeczności, instytucji i przedsiębiorstw. Ich celem jest stworzenie ponadgranicznych obszarów aktywności dla sektora gospodarki i usług oraz zmiana funkcji granicy państwowej na granicę administracyjną. Celem współpracy jest najczęściej: rozwój stosunków gospodarczych, ochrona środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zagrożeniom ekologicznym, rozbudowa infrastruktury transportu i łączności, zagospodarowanie przestrzenne, rozwój kontaktów w dziedzinie oświaty, nauki i kultury, ochrony zdrowia, sportu, turystyki oraz likwidowanie zagrożeń i klęsk żywiołowych. Jej podmiotami są zarówno samorządy, jak i organy administracji państwowej.

Generalne ramy prawne współpracy ponadgranicznej tworzą dokumenty przyjęte przez Radę Europy, tj.: Europejska Konwencja Ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzona w Madrycie 21.05.1980 roku (zwana Konwencją Madrycką) wraz z dwoma Protokołami Dodatkowymi, Europejska Karta Regionów Granicznych i Transgranicznych, uchwalona w listopadzie 1981 roku (zmodyfikowana 01.12.1995 roku) oraz Europejska Karta Samorządu Terytorialnego zatwierdzona 15.10.1985 roku. Podobne uprawnienia w stosunku do regionów, nadające im prawo prowadzenia regionalnej polityki międzynarodowej, zostały zapisane już wcześniej w Europejskiej Karcie Samorządu Regionalnego, przyjętej przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy w 1997 roku [16; 9, s. 61].

Podstawę prawną współpracy transgranicznej polskich regionów stanowi Konstytucja RP oraz umowy dwustronne, które dają ogólne ramy dla podejmowania międzynarodowej aktywności na szczeblu regionalnym i lokalnym danego kraju. W dziedzinie polityki zagranicznej, władze naszego kraju, od początku lat 90-tych zmierzały do stworzenia ośrodkom regionalnym i lokalnym warunków dla skutecznej współpracy z ich wybranymi partnerami zagranicznymi [8, s. 129]. Osiągnięciu tych celów sprzyjały: reforma administracji państwowej w naszym kraju, decentralizacja władzy, rozwój idei samorządności terytorialnej oraz nowy administracyjny podział kraju.

Przyjęte 5.06.1998 roku przez parlament ustawy o samorządzie wojewódzkim i rządowej administracji w województwie, miały bezpośredni wpływ na dalszy rozwój współpracy transgranicznej i międzyregionalnej. Zarówno reforma samorządowa, jak i reforma podziału administracyjnego kraju, wprowadziły nowy podmiot tej kooperacji – samorzady wojewódzkie. Nowe województwa znacznie korzystniej przedstawiają się pod względem siły ekonomicznej, potencjału kulturowego czy społecznego. Czyni to je zdolnymi do prowadzenia polityki regionalnej oraz intensywnych kontaktów o charakterze transgranicznym, albowiem otrzymały one także znaczne uprawnienia w zakresie współpracy z zagranicą. 15.09.2000 roku Sejm RP przyjął także Ustawę o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności regionalnych i lokalnych [14]. Akt ten przyznaje jednostkom samorządowym wszystkich szczebli (wojewódzkich, powiatowych i gminnych) uprawnienia do szeroko rozumianej współpracy międzynarodowej prowadzonej w ramach własnych kompetencji i zgodnie z polskim prawem.

Kontakty polsko – ukraińskie zostały uregulowane po podpisaniu 18 maja 1992 roku Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy. Oba kraje zadeklarowały w nim, że będą wspierać rozwój bezpośrednich kontaktów między regionami, jednostkami administracyjno-terytorialnymi i miastami Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, służących zacieśnianiu stosunków między Polską i Ukrainą. Jako możliwe płaszczyzny kontaktów rządów i samorządów wskazano: budownictwo i gospodarkę przestrzenną, transport, gospodarkę komunalną, przemysł, handel, rolnictwo, ochronę przyrody i środowiska naturalnego, oświatę i kształcenie zawodowe, nauczanie języka polskiego i ukraińskiego jako drugiego w szkołach (zwłaszcza w regionach przygranicznych), kulturę i sztukę, ochronę zdrowia, turystykę i sport, wzajemne informowanie się na wypadek katastrof i klęsk ekologicznych (epidemie, powodzie, pożary, katastrofy i wypadki transportowe), oraz inne dziedziny wzajemnego zainteresowania [12].

Początki kontaktów województwa świętokrzyskiego i obwodu innickiego.

Rozpoczęcie współpracy województwa świętokrzyskiego (dawniej kieleckiego) i obwodu winnickiego przypada na lata 50-te. Zainaugurował ją list Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kielcach z 2.04.1958 roku do Komitetu Obwodowego Komunistycznej Partii Ukrainy Winnicy dotyczący propozycji nawiązania współpracy i pozytywna odpowiedź adresata tego listu z 9.08.1958 roku. Stało się to impulsem do obustronnej wymiany różnego rodzaju delegacji. Zawsze jednak odbywało się to poprzez wojewódzkie instancje partyjne [15]. Po przemianach politycznych, zarówno na Ukrainie, jak i w Polsce, charakter wzajemnych relacji uległ zmianie. Aktualnie rozwijają się one zarówno na poziomie regionalnym, jak i lokalnym. Ich początek nastąpił w 1995 roku, kiedy to przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach podpisali z reprezentacją obwodu winnickiego stosowną umowę. Po reformie administracyjnej kraju i przejęciu kompetencji w zakresie współpracy z zagranicą, Urząd Marszałkowski z siedzibą w Kielcach renegotjował umowę podpisaną przez wojewodę. Tego aktu dokonano w trakcie zorganizowanego w czerwcu 1999 roku Polsko-Ukraińskiego Forum

Samorządowego, poświęconego m.in. wymianie doświadczeń we wprowadzaniu reform administracyjnych, integracji europejskiej, współpracy międzyregionalnej Polski i Ukrainy. Umowę o współpracy pomiędzy województwem świętokrzyskim i obwodem winnickim podpisano 23 września 1999 roku. Jej zakres obejmuje m.in.: transfer technologii między przedsiębiorstwami i instytucjami związanymi lub działającymi w tym zakresie, wspieranie programów wymiany kulturalnej, wzajemne tworzenie kontaktów pomiędzy instytucjami naukowymi, kulturalnymi i oświatowymi, wspieranie programów współpracy medycznej, wymianę informacji i doświadczeń oraz technologii w dziedzinie ochrony środowiska. Za podstawę kooperacji uznano bezpośrednie kontakty organizacji gospodarczych, banków, firm produkcyjnych, handlowych i usługowych oraz instytucji kulturalnych i naukowych. Co ważne, podkreślono, iż współpraca będzie się odbywać zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym każdej ze stron [13].

Formy i zakres współpracy po 2000 roku

Kontakty pomiędzy województwem świętokrzyskim i obwodem winnickim na przełomie XX i XXI wieku ulegały intensyfikacji. Dziś współpraca tych regionów charakteryzuje się różnym zakresem oraz natężeniem wzajemnych kontaktów i realizowanych przedsięwzięć. Kooperują różnorakie podmioty obu stron.

W 2000 roku odbyło się I Forum Miast Partnerskich Polska–Ukraina, którego celem było zapoznanie ukraińskich partnerów z doświadczeniami w reformowaniu struktury administracyjnej Polski. Dwa lata później, w lutym 2002 roku, została zorganizowana Polsko-Ukraińska Misja Gospodarcza, podczas której nawiązano współpracę na poziomie samorządów gospodarczych między Staropolską Izbą Przemysłową-Handlową a Winnicką Izbą Przemysłową-Handlową [3].

Wpisując się w założenia Roku Polskiego na Ukrainie – województwo świętokrzyskie zrealizowało w 2004 roku Regionalny Program Kulturalno-Gospodarczy Województwa Świętokrzyskiego w Obwodzie Winnickim. Jego celem było m.in.: wypracowanie szczegółowego i konkretnego harmonogramu realizacji Umowy o współpracy pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Obwodem Winnickim na 2005 rok, wielopłaszczyznowa prezentacja regionu świętokrzyskiego oraz umożliwienie nawiązania kontaktów organizacjom i firmom z obu regionów.

Rok później, w czerwcu 2005 roku w województwie świętokrzyskim przebywała grupa przedstawicieli różnych szczebli władzy wykonawczej, organizacji samorządowych, mediów z obwodu winnickiego. Przedstawicielom obwodu przedstawiono zasady wykorzystania funduszy strukturalnych w naszym regionie oraz zakres kompetencji poszczególnych szczebli samorządu. Teoretyczna wiedza została poparta praktyką podczas dwóch dni wizyt w gminach, miastach i powiatach województwa świętokrzyskiego.

W 2006 roku został zrealizowany projekt pn. «Opracowanie strategii współpracy partnerskich jednostek terytorialnych obwodu winnickiego i województwa świętokrzyskiego», którego część polska współfinansowana była ze środków Fundacji im. Stefana Batorego w ramach Programu Wschód-Wschód: «Partnerstwo bez granic», a część ukraińska z Fundacji Sorosa. W efekcie realizacji projektu opracowany został modelowy tekst strategii dalszej współpracy między samorządami

terytorialnymi obydwu regionów. Dodatkowo, każdy z partnerów przygotował własne dokumenty strategiczne [2]. Dzięki temu projektowi została nawiązana współpraca między Podolskim Centrum Praw Człowieka z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej z Kielc.

Województwo świętokrzyskie w 2006 roku wzięło udział w realizacji projektu «Podniesienie zdolności administracji regionalnej na Ukrainie w zakresie strategicznego zarządzania regionem», realizowanego przez Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Pomoc w realizacji świętokrzyskiej części projektu polegała na organizacji w województwie świętokrzyskim wizyty studyjnej z uwzględnieniem spotkań tematycznych dla przedstawicieli obwodu winnickiego.

Także w 2006 roku województwo partnerowało obwodowi winnickiemu w realizowanym przez stronę ukraińską projekcie «Rozwój samorządów lokalnych przez partnerstwo jednostek terytorialnych» (dotacja uzyskana z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych).

24 sierpnia 2007 roku marszałek województwa świętokrzyskiego oraz gubernator obwodu winnickiego podpisali «Plan realizacji umowy o współpracy pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Obwodem Winnickim na rok 2008», który zakładał między innymi kielecko – winnicką organizację misji gospodarczych, połączonych z prezentacją ofert poszczególnych przedsiębiorstw oraz z konferencjami na temat możliwości inwestycyjnych i komercyjnych, organizacja «Tygodnia kultury i sztuki świętokrzyskiej» w Winnicy, Mistrzostwa Sportowe Świętokrzysko – Winnickie.

Warte omówienia są wydarzenia z 2008 roku, w którym to uroczyste obchodzono 50-lecie współpracy województwa świętokrzyskiego z obwodem winnickim. Hasło obchodów roku jubileuszowego brzmiało «*Świętokrzyskie – Winniczyna, dwa regiony – jedno serce*». Okres ten nasycony był wieloma uroczystościami, imprezami oraz przedsięwzięciami. Jedną z ważniejszych była uroczysta sesja Sejmiku Świętokrzyskiego, na którą przybyły najwyższe władze Winniczyny wraz z liczną grupą dziennikarzy ukraińskich. Uczestnicy spotkania mówili o tradycji wzajemnej przyjaźni oraz więzach kulturowych i emocjonalnych łączących oba kraje i regiony [10]. Spotkanie to było również okazją do wzajemnych kontaktów dziennikarzy obu stron.

Podczas odbywającej się 11 czerwca 2008 roku w Kielcach konferencji «*Świętokrzyskie – Winniczyna. 50 lat minęło – doświadczenia, możliwości finansowe i plany na przyszłość*» (konferencja była kolejnym elementem jubileuszu 50-lecia współpracy województwa świętokrzyskiego i obwodu winnickiego), doszło do wyjątkowego wydarzenia. Podpisana została umowa pomiędzy ówczesnym Uniwersytetem Humanistyczno – Przyrodniczym im. Jana Kochanowskiego w Kielcach a Winnickim Instytutem Handlu i Gospodarki. W umowie określono kierunki współpracy: wspólne badania naukowe, aplikowanie po fundusze europejskie oraz wymiana kadry naukowej i studentów.

W 2008 roku również odbyło się szereg ważnych wydarzeń gospodarczych, ze szczególnym wyróżnieniem Misji Gospodarczej Przedsiębiorców z obwodu

winnickiego w województwie świętokrzyskim. Organizatorami tego projektu był urząd marszałkowski wraz ze Staropolską Izbą Przemysłowo – Handlową. Równolegle odbyła się konferencja «Perspektywy rozwoju turystyki biznesowej w województwie świętokrzyskim pod kątem rynków wschodnich».

Kolejnym ważnym punktem obchodów 50-lecia współpracy była przeprowadzona przez przedstawicieli samorządu województwa świętokrzyskiego wizyta w obwodzie winnickim. Władze regionu świętokrzyskiego uczestniczyły w uroczystościach jubileuszowych związanych z uzyskaniem przez Ukrainę niepodległości. Jednym z kluczowych punktów wizyty była konferencja «Przeszkody i bariery w rozwoju samorządności i reformie administracyjno-samorządowej – doświadczenia polskie i europejskie». Świętokrzyscy samorządowcy podzielili się swoimi doświadczeniami w zakresie reformy i rozwoju samorządności, zarządzania jednostkami samorządu i wykorzystania przez polskie samorządy środków unijnych [11].

Jubileusz był swoistym podsumowaniem wieloletniej współpracy, której owocem jest szereg zrealizowanych inicjatyw, przedsięwzięć oraz programów a także nawiązanie bliskich relacji gospodarczych, biznesowych, naukowych, administracyjnych, kulturowych, sportowych, wymiany młodzieży itd. na wszystkich szczeblach administracji samorządowej [11].

Następne lata przyniosły kolejne inicjatywy i wzajemne programy dotyczące współpracy zarówno biznesowej, jak i możliwości kooperacyjnych i inwestycyjnych oraz kulturalnych. Warto podkreślić, iż do chwili obecnej władze obwodu winnickiego i regionu świętokrzyskiego rokrocznie uczestniczą w ważnych wydarzeniach obu krajów [7].

Kielce–Winnica – przykład modelowej współpracy

Współpraca Kielce z Winnicą zasługuje na szczególną uwagę. Jej początki sięgają 1975 roku. Transformacja systemowa, dokonana w obu krajach w latach 90-tych, spowodowała nowe otwarcie w kontaktach ponadgranicznych, w tym również pomiędzy stolicami województwa świętokrzyskiego i obwodu winnickiego. Ówczesny prezydent Kielce oraz mer i przewodniczący Rady Miasta Winnicy podpisali, podczas wizyty delegacji ukraińskiej w Kielcach 10 sierpnia 1993 roku, list intencyjny w sprawie współpracy między obydwoma miastami. Strony zobowiązały się w nim m.in. do stworzenia korzystnych warunków dla współpracy gospodarczej pomiędzy przedsiębiorstwami Winnicy i Kielce, organizacji wystaw oraz podpisywania kontraktów handlowych. Kooperacja miała także dotyczyć wymiany kulturalnej, sportowej i turystycznej [5].

Ważnym wydarzeniem było Polsko-Ukraińskie Forum Samorządowe z udziałem prezydentów Ukrainy – Leonida Kuczmy oraz Rzeczypospolitej Polskiej – Aleksandra Kwaśniewskiego, które odbyło się w czerwcu 1999 roku w Kielcach.

Nową umowę o partnerstwie i wzajemnej współpracy podpisali 25.10.2003 roku prezydent Kielce oraz mer Winnicy. Od tego momentu, kontakty obu miast nasycone są szeregiem różnorodnych inicjatyw i przedsięwzięć na wielu płaszczyznach. Warto przytoczyć najważniejsze z nich. I tak:

- w 2004 roku odbyło się I Forum Gospodarcze Millennium Gate;

– w 2006 roku z wizytą roboczą w Kielcach przebywał nowy mer Winnicy. W czasie spotkania z prezydentem Kielc omawiane były perspektywy współpracy obu miast, jak również sposoby intensyfikacji kontaktów gospodarczych. Stronę ukraińską interesowała struktura organizacyjna oraz polityka jakości wdrażana w kieleckim magistracie. Strona winnicka wystąpiła również o wsparcie idei stworzenia w Winnicy konsulatu RP;

– we wrześniu 2008 roku urzędnicy z kieleckiego magistratu prowadzili w Winnicy szkolenie, jak pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe na realizację zadań i jak przyciągać inwestorów. Było ono częścią projektu «Samorządowe Tygrysy Europy», finansowanego ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej w 2008 roku. Kielce otrzymały dotację w wysokości ponad 100 tysięcy złotych na rozwój i pogłębianie dotychczasowej współpracy z partnerem ukraińskim, m.in. poprzez przekazywanie dobrych praktyk wypracowanych w kieleckim samorządzie;

– w 2009 roku odbył się wyjazd przedstawicieli Zespołu Szpitala Wojewódzkiego w Kielcach do Winnicy. W czasie pobytu na Ukrainie kielccy specjaliści wykonali 10 zabiegów chirurgicznych wszczepienia stentów. Kilka miesięcy później na Ukrainę wyruszył transport leków oraz maseczek chirurgicznych. Dary te trafiły do Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Winnicy;

– w 2009 roku odbyła się w Kielcach wizyta delegacji z Winnicy z okazji «Święta Kielc». Intensywne współdziałanie samorządów Kielc i Winnicy uzupełnione zostało o współpracę w zakresie szkolnictwa zawodowego. Efektem wizyty delegacji z Winnicy było podpisanie umowy partnerskiej dwóch szkół: Wyższej Szkoły Zawodowej Sfery Usług z Winnicy oraz Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego z Kielc;

– w lutym 2010 roku otwarto Konsulat Generalny RP w Winnicy. W trakcie spotkania wielokrotnie podkreślano, że wydarzenie to, to również zasługa dobrej współpracy i wielkiego zaangażowania obu miast;

– w 2011 roku stolicę regionu świętokrzyskiego odwiedziło kierownictwo współpracującej z Kielcami organizacji polskiej z Winnicy – «Konfederacji Polaków Podola». Kielce wspierają materialnie działalność stowarzyszenia poprzez darowizny książek, podręczników, materiałów piśmienniczych, itp.

– w 2011 roku odbyła się, tradycyjna już, wymiana młodzieży studenckiej miast Kielce i Winnica. Żacy z Kielc goszcząc u swoich ukraińskich rówieśników mieli okazję zapoznać się z bogatą kulturą Ukrainy oraz odwiedzić miejsca na Podolu związane ze wspólną historią Polski i Ukrainy (Winnica, Niemirów, Kamieniec Podolski, Chocim). Tradycja wymian studenckich wspierana jest przez Urząd Miasta Kielce oraz Winnicką Radę Miejską, dzięki czemu trwa nieprzerwanie od 2003 roku. Ukraińscy studenci są najliczniejszą grupą studiujących w Polsce obcokrajowców. Wielu z nich zdobywa wykształcenie w Kielcach. Niezwykle ważną zachętą, ale i gestem przyjaźni wobec winnickiej młodzieży była decyzja kieleckich radnych. W lutym 2014 roku Rada Miasta podjęła decyzję o ustanowieniu stypendiów dla studentów, będących absolwentami szkół średnich i wyższych z miasta partnerskiego Winnica i studiujących w Kielcach [4];

– w 2011 roku nawiązano współpracę w sektorze ochrony zdrowia. Organizacja staży lekarskich oraz transfer wiedzy z zakresu zarządzania jednostkami służby zdrowia, były głównymi celami wizyty grupy ukraińskich lekarzy z Winnicy w Kielcach. W efekcie tych kontaktów w marcu 2015 roku Dyrektor Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach i główny lekarz Klinicznej Przychodni Onkologicznej obwodu winnickiego podpisali umowę o współpracy w zakresie szkoleń i wymiany doświadczeń. Przewiduje ona wymianę doświadczeń w zakresie nauki (chirurgii, urologii i ginekologii onkologicznej a także leczenia nowotworów głowy i szyi), organizację konferencji naukowych, udział we wspólnych kongresach naukowych oraz szkolenie pracowników [1];

– 19 maja 2012 roku władze Kielc wspólnie z Konsulatem RP w Winnicy wzięły udział w wydarzeniu pn.: «Dzień Europy». Jego motywem przewodnim było hasło: «Studuj w Kielcach»;

– w 2013 roku Kielce zostały zaproszone do zaprezentowania swoich doświadczeń związanych z przygotowaniem oraz realizacją «Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007–2020» podczas międzynarodowej konferencji, która odbyła się na Ukrainie. Stolica regionu świętokrzyskiego znalazła się wśród 3 innych ośrodków, które podzieliły się swoim doświadczeniami i dobrymi praktykami podczas sesji poświęconej rozwojowi strategicznemu na przykładzie europejskich miast;

– w styczniu 2014 roku grupa młodzieży z Winnicy uczestniczyła w Zimowej Szkole Języka Polskiego w Kielcach. Jej celem było m.in. przygotowanie uczestników do studiowania w Polsce. Warto podkreślić, iż od kilku lat odbywa się także Letnia Szkoła Kultury, Historii i Języka Polskiego w Kielcach. W 2014 roku była jej VIII edycja. Zajęcia w jej ramach przeznaczone są dla młodych i starszych Polaków z ukraińskiego Podola i Wileńszczyzny [6].

Z przedstawionego powyżej kalendarium wynika, że współpraca dotyczy nie tylko administracji, ale też innych organizacji i grup społecznych z obu miast. Dochodzi do wymiany młodzieży szkolnej i akademickiej między partnerskimi miastami. We współpracę tę włączają się również organizacje seniorskie. Największą korzyścią z tych ożywionych i serdecznych kontaktów pomiędzy Kielcami a Winnicą jest znaczna poprawa sytuacji mniejszości polskiej nie tylko na terenie Winnicy, ale również całego Podola. Dodać należy, iż na terenie tylko samego miasta zamieszkuje ok. 30–40 tysięcy ludności mającej polskie korzenie, a na terenie całego obwodu dotyczy to ok. 300-tysięcznej grupy mieszkańców [6].

Konkluzja. Współpraca pomiędzy regionem świętokrzyskim a obwodem winnickim jest nie do przecenienia. Relacje te bowiem w chwili obecnej odbywają się we wszystkich najważniejszych dziedzinach życia społeczno-kulturalnego tych podmiotów. Trwa ożywiona współpraca gospodarcza, której mocnym wyrazem było zbudowanie, przez jednego z największych kieleckich przedsiębiorców, zakładu produkcyjnego na terenie Winnicy (w 2007 roku swoją fabrykę w Winnicy stworzył kielecki «Barlinek»). Wielu mniejszych przedsiębiorców prowadzi również kontakty gospodarcze z tamtejszymi firmami, co wyraźnie wskazuje na fakt, iż relacje te przebiegają w sposób prawidłowy, tworzący odpowiednią atmosferę do lokowania inwestycji.

Podjęcie inicjatyw mających na celu rozwój więzi kulturalnych i gospodarczych ma bardzo duże znaczenie również z perspektywy prowadzenia współpracy Polski z Ukrainą na arenie międzynarodowej i umocnienia relacji polsko-ukraińskich. Wiadomo, iż partnerstwo polsko-ukraińskie jest strategiczne dla polskiej polityki zagranicznej, w szczególności przy obecnym układzie sił politycznych i wydarzeń toczących się na współczesnej scenie politycznej.

Ważnym efektem kontaktów polsko-ukraińskich jest zbudowanie na szeroką skalę partnerskich relacji między regionami obu krajów, zaangażowanie się nowych uczestników w już istniejące związki partnerskie oraz stworzenie sieci regionalnej współpracy. Charakter i znaczenie tych relacji dobrze oddają słowa wypowiedziane przez gubernatora O. Dombrowskiego w 2008 roku: «Od momentu podpisania pierwszej umowy o współpracy między Obwodem Winnickim a Województwem Kieleckim minęło pół wieku (...) Teraz nasze regiony łączy nie tylko zwyczajne partnerstwo międzynarodowe, lecz prawdziwe więzy krwi (...) Razem możemy być dumni z dorobku pierwszego pięćdziesięciolecia naszej przyjaźni. Ale bez wątplenia nie ma granic doskonałości i już w następnym pięćdziesięcioleciu konieczne jest aby przyjrzeć się ponownie i odnowić wysiłki skierowane na «budowanie mostów porozumienia» między naszymi terenami. Koniecznym jest zaangażowanie nowego pokolenia ludzi dobrej woli, którzy będą żyć i pracować zgodnie z zasadą współpracy międzyregionalnej» [11].

BIBLIOGRAFIA

1. Będzie polsko-ukraiński most onkologiczny Kielce–Winnica, w: <http://www.echodnia.eu/apps/pbcs.dll/article?AID=/20150330/ZDROWIEIURODA010101/150339885> [dostęp 19.04.2015].
2. <http://batory.webprovider3.kei.pl/pl/publikacje/sprawozdania-roczne/sprawozdanie-fundacji-batorego-za-2006-rok/program-wschod-wschod.html>. – [dostęp 22.04.2015].
3. <http://www.sejmik.kielce.pl/strona,3,6281,start,0.html>. – [dostęp 15.04.2015].
4. http://www.um.kielce.pl/wspolpraca_z_zagranica/miasta-partnerskie/winnicaukraina/. – [dostęp 19.04.2015].
5. http://www.um.kielce.pl/wspolpraca_z_zagranica/miasta-partnerskie/winnicaukraina/winnica---rok-2014/arch,1-year.html. – [dostęp 19.04.2015].
6. http://www.um.kielce.pl/wspolpraca_z_zagranica/miasta-partnerskie/winnicaukraina/. – [dostęp 19.04.2015].
7. *Kosanowski J.* Strategia współpracy partnerskich jednostek terytorialnych obwodu winnickiego i województwa świętokrzyskiego / *J. Kosanowski* // Przewodnik metodyczny. – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego 2006. – www.sejmik.pl. – [dostęp 22.04.2015].
8. *Krużyński Z.* Współpraca regionalna i transgraniczna / *Z. Krużyński* // Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej 2001. – Warszawa, 2001.
9. *Malendowski W.* Euroregiony. Polski krok do integracji / *W. Malendowski, M. Ratajczak* // Atla 2. – Wrocław, 2000.
10. *Nasz region.* Informator Samorządowy. – Nr 14. – 2008.
11. *Potaczała A.* Świętokrzyskie – wczoraj, dziś, jutro / *A. Potaczała*. – Nr 1. – 2008.
12. Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy z 18 maja 1992 roku, Dz. U. z 1993 r. nr 125 poz. 573.

13. Umowa między województwem świętokrzyskim (Rzeczpospolita Polska) a Obwodem Winnickim (Ukraina) o współpracy międzyregionalnej, zob.: https://bip.sejmik.kielce.pl/bip_admin/zdjecia_art/801/umowa-ua.pdf [dostęp 15.04.2015].

14. Ustawa z 15.09.2000 roku o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności regionalnych i lokalnych, Dz. U. z 2000 Nr 91, poz. 1009.

15. *Wójcik E.* Więzy przyjaźni / E. Wójcik. – Kielce, 1974.

16. *Wrzosek S.* Prawnomiędzynarodowe źródła współpracy regionalnej Polski / S. Wrzosek, A. Przyborowska-Klimczak, W. Staszewski // *Ekonomia i Środowisko*. – Białystok, 2000.

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2015

Прийнята до друку 15.05.2015

COOPERATION BETWEEN ŚWIĘTOKRZYSKIE PROVINCE AND VINNYTSIA DISTRICT AS AN EXAMPLE OF INTERREGIONAL POLISH AND UKRAINIAN CONTACTS

Joanna Grzela

*The Jan Kochanowski University in Kielce,
161/249, Warszawska Str., Kielce, Poland, 25547,
e-mail: a_grzela@poczta.onet.pl*

Interregional contacts are an important part of the strategic partnership of Ukraine and Polish. Polish and Ukrainian cooperation takes place on several levels. An important effect of Polish-Ukrainian relations is to create a large-scale partnerships between the regions of both countries. Among the many interregional agreements noteworthy is the cooperation between the Świętokrzyskie Province and Vinnytsia District. It is characterized by varying scope and intensity of mutual contacts and ongoing projects. Cooperate local government units, non-governmental organizations, companies and universities.

Key words: Vinnitsa District; Świętokrzyskie Province; cooperation; Poland; Ukraine.